

SUENENS KÖNYVÉT OLVASVA

Bárcsak ez lenne pápaságának nulladik körlevele...– gondoltam, amikor becsuktam az *Új Pünkösdt!* Igent mond a karizmatikus megújulásra, a kisközösségekre, szíven viseli a keresztények egységét és gondban van azért is, hogy átalakuljon a föld színe. Ennél a gondjánál időztem el hosszabban.

Könyvének IX. fejezete ezt a címet viseli: A Szentlélek és a világban élő keresztények. Egyik-másik mondatában prófétai magaslatra emelkedik:

„Talán-talán az a kötelességünk, hogy ne legyünk jó polgárok tovább, ha a Város Evilág Fejedelmének birodalmává válik. Talán tudnunk kellene lemondani arról, hogy tiszteljenek, elismerjenek. Erre hosszú idő óta nem volt példa, de megismétlődhetnek ...”

Minden nagyszerű ezekben a mondatokban, csak a „talán-talán” szavaknak kellene elmaradniuk, hogy eltűnjék a látás bizonytalansága, s egyértelmű bizonyossággá alakuljon át a mondanivaló. Mondjuk így: „A kereszténység botránya, hogy hosszú idő óta nem volt példa erre; de nem várhatunk tovább, újra példát kell mutatnunk, ahogyan Jézus is tette.” De e korrekciók nélkül is a tanúbizonyosság tevés (martúria) vérlevegőjének illatát sejtetik – legalábbis – ezek a sorok.

E nélkül az illat nélkül ugyan, de egyértelműen jézusi állásfoglalás csendül ki a fejezet más mondataiból is:

„A keresztény embernek a maga hiteles kereszténységét a testvérek közösségében kell élnie, de egyúttal a világban is, szolidaritásban minden emberrel... Mire való megőrizni a belső kötelet, ha nincsen mások szolgálatára; és miféle szolgálatot tehetnénk, ha már nem lennénk önmagunk?... Az igazi keresztény jelenlét a világban nem lehet szégyenlős, megalkuvó jelenlét. Azt kell megvinnünk a világnak, ami a legjobb bennünk... Őrizkedjünk a kísértéstől, hogy az Egyház megújulását összekeverjük a társadalom átalakulásával. A gyakran használt „felszabadítás” szó csapda, mert egyszer a politikai átalakulás, másszor az evangéliumi megtérés értelmében használják... Egyszerre kell a legmerészebb álmainkat meghaladó túlvilág felé feszülnünk, és őszinte elköteleződéssel belevetnünk magunkat Isten „má”-jába a világ kellős közepén.”

Kifogástalannak látszó mondatok ezek. Ilyen még a Garaudy idézet is, ha az abban szereplő „harcon” nem kellene fegyveres harcot értenünk.

A keresztény remény mindenképpen elidegenülés, ha a keresztény úgy gondolja: hátat kell fordítania a világnak, hogy Isten felé fordulhasson; ha lenézi, kevésre becsüli a történelmi, földi cselekvést vagy harcot a világ átformálásáért. Mintha el lehetne érni „Isten Országát” anélkül, hogy átalakítanánk az emberlakta földet.

Vannak azonban a fejezetnek nem kifogástalan, hanem nagyon is kifogásolandónak bizonyuló mondatai:

„Senki sem vall vegytiszta naturalizmust vagy szupernaturalizmust: mindannyian Szküllá és Kharübdisz között hajóházunk. A túlságosan elemberiesített politikai kereszténység örök összeütközésben áll a túlságosan szentélybe húzódó kereszténységgel.”

Ezzel a mondattal az a baj, hogy nem a vegytiszta, hanem az ajánlott kevert magatartásban meghúzódhat az a politikai magatartás is, ami a Garaudy-féle mondatban is alighanem jele van. Félelmünk nem alaptalan, mert ezeket a mondatokat is megtaláljuk a fejezetben:

„A Szentlélek azt kívánja tőlünk: értsük meg keresztényi kötelességeinket egész kiterjedésükben, nem csupán személyes vagy családi téren, de hivatásbeli, társadalmi, politikai síkon is, mert a közösségi szeretet nagy tényei politikai döntések alakjában

fejeződnek ki. Fontos, hogy szerves egységbe olvassuk az imádságot és politikát... Súlyos hiánynak tetszik számomra mindeztől a keresztények részvétele a politikában... igen sok keresztény számára olyan ez, mintha semmi köze sem lenne Isten Országához... Röviden összefoglalva gondolatomat, azt mondanám, hogy a mai keresztények két legnagyobb hibája: a meg nem testesült kereszténység – vagy pedig a Krisztus nélküli kereszténység.”

Azt hiszem, értem Suenens-et. Meg nem testesült keresztények vagyunk, ha nem veszünk részt a politikában. Ha részt veszünk, félő, hogy politikai keresztények leszünk. Az első a Szkülla-zátony, a másik a Kharübdisz-zátony. Mind a kettőt el kell kerülnünk: úgy kell politizálnunk, hogy ne legyünk politikai keresztények.

Úgy tetszik, A. Liégé, a francia domonkos megtalálta a Szkülla és Kharübdisz közti hajózás keresztény módját. „Keresztényül élni” (Krisztusi élet, Bécs. 1973) c. művében felteszi a kérdést: Mi az, ami tiszta, és mi az, ami tisztátalan a keresztény akcióban? A kérdésre két szakaszban válaszol: „A keresztény hatalomba vétel tisztátalansága” s „A megbénító tisztaság” címűekben. A címek még nem ígérnek megoldást; a tisztátalansággal a megbénító tisztaság áll szemben! Suenens szavával: a tisztátalan megtestesülés és a tiszta meg-nem-testesülés. De lássuk, hogyan hajózik a két zátony között Liégé!

„Aki igazán hisz, az keresztény módon politikus, ahogyan keresztény módon táplálkozik. Az örök élet tulajdonképpen a politikai célok meghosszabbításaként valósul. Miért ne lehetne az evangéliumból levonni a politika szabályait? A hatalomba vétellel éppen ellentétes az a magatartás, amely nem mer cselekedni, mert eltúlozza a tisztaságot. Minden evilági akcióban vállalnunk kell bizonyos részleges „beszennyeződést”! Még az is előfordulhat, hogy valamilyen kötelességünk és a hitünk sugallata elméletileg összeegyeztethetetlen, mégis cselekednünk kell. A különböző kötelességek közötti konfliktusok hányszor kísértenek bennünket arra, hogy félreálljunk, és nem tesszük meg a részleges jót... Ha elfogadjuk ezt a minden földi akcióval együtt járó tisztátalanságot, és ugyanakkor nem szenvedünk miatta, ez a lelkiismeret eltompulásának a jele. Viszont ha az elérhetetlen tisztaságot keressük, s közben nem kötelezzük el magunkat, akkor mulasztás által vétkezünk.”

Azt hiszem, Liégé-t is értem. Meg kell testesülnie a kereszténynek, s vállalnia kell az ezzel szükségképpen együtt járó beszennyeződést. S nem szabad vállalni a beszennyeződéstől megmentő béna meg-nem-testesülést. Megvan tehát a hajózás keresztény módja: tudva és akarva vállaljuk, hogy a politikai tevékenység folytán meghorzosódunk a Szkülla-zátonyon, hogy elkerüljük a Kharübdisz-zátont. De tudva és akarva vállalt tisztátalanság nélkül nem lehet keresztény életet élnünk. S azt is értem, hogy minden ilyen megoldás – szükségképpen, ahol két csúcstörvény irányít. Ha tiszta maradok, akkor azért bánt a lelkiismeret, ha nem maradok tiszta, akkor azért bánt a lelkiismeret. Azaz, ha van jézusi elkötelezettségem, akkor nem teljesítem a politikai elkötelezettségemet; ha teljesítem a politikai elkötelezettségemet, akkor beszennyeződöm, és szembekerülök azzal a jézusi elkötelezettségemmel, hogy ne szennyeződjem be.

Amikor Suenens könyvét olvastam, egy hitvallás született meg bennem. Ideírom ennek az olvasónaplónak a végére.

A tökéletesen megtestesült keresztény biztosan nem fog politizálni és halálbiztosan politikai ütközésben lesz része. Ki a tökéletesen megtestesült keresztény? Aki szavával és életével vallja az alábbiakat:

EL KELL FOGADNOD A STATUS QUO-T, azaz

1. a határokat. Jóllehet kisebbség vagy abban az államban, amelyben élsz, és a határokon túl a te nemzedet a többség és a hatalom..., mégis el kell fogadnod a határokat. A vezetőség kötelessége a kisebbség számára biztosítani ugyanazokat a jogokat,

amelyeket a többség élvez. Ha nem biztosítja, akkor ő maga teszi reménytelenné a status quo-t, mert ezzel „kényszeríti” a kisebbséget a határrevízióért folytatandó fegyverese harcra.

2. a rendszert. Jólehet hátrányos helyzetben élsz benne, és osztályod abban reménykedik, hogy fegyverrel kivívja magának a jogokat..., mégis el kell fogadnod a rendszert. A vezetőség kötelessége, hogy felemeljen hátrányos helyzetedből. Ha nem teszi, akkor ezzel ő maga teszi reménytelenné a status quo-t, mert „kényszeríti” a hátrányos helyzetben levőket a jogrevízióért folytatandó fegyveres harcra.
3. az államok közti gazdasági különbségeket. Jólehet a harmadik világ polgára vagy és a felszabadítási teológia kiutat ígér neked ebből..., mégis el kell fogadnod ezt a különbséget. A NATO-VARSÓ-i államok kötelessége, hogy ne magukat fejlesszék tovább, hanem felemeljék a maguk szintjére a harmadik világot. Ha nem teszik, akkor ezzel ők maguk teszik reménytelenné a status quo-t, mert „kényszerítik” a színeseket a színes forradalomra.

ADNOD KELL TEHÁT, mégpedig

jogokat és javakat az elnyomott nemzeteknek,
jogokat és javakat az elnyomott osztályoknak,
jogokat és javakat az éhezõ népeknek.

HOGYAN ADHATUNK?

1. Úgy, hogy egy fillért sem fordítok privilégiumaim, előnyeim és gazdagságom megvédésére. (A jelenlegi fegyvermennyiség elegendő a status quo biztosítására.) Az ily' módon megtakarított értékeket be kell fektetni egy Világbankba, hogy egy Világtanács eljuttassa azokat az éhezőknek.
2. Úgy, hogy minden iskolában sátáninak kell minősíteni az embergyilkolást. Helyette ezt kell képviselni: Aki mégis embert öl, az beteg és „méltó” arra, hogy biztos orvosi felügyelet mellett gyógyítsák. Aki pedig vétkezik a status quo ellen, „méltó” arra, hogy biztos felügyelet mellett dolgozzon a közjóért.
3. Úgy, hogy aki ezeket az elveket képviseli, tökéletesen hatalommentessé tegye magát és a kenyér- és jogfosztottak körében éljen.

AZ ISTEN ORSZÁGA ANNYIBAN JÖN EL, AMENNYIBEN A SÁTÁN ORSZÁGA ELHAL! Az Állam (=az embergyilkoló hatalom) elhalásának tudati feltételei:

ADNI KELL!

NEM SZABAD GYILKOLNI!

EL KELL FOGADNI A MAI ADOTTSÁGOKAT!

Csak az a keresztény, aki ezeket magáévá teszi, és meg is valósítja. Aki pedig az igazságosság szolgálatában venni akar, gyilkolni akar, és nem hajlandó elfogadni a mai adottságokat, az még nem értette meg Jézust, és ha kereszténynek nevezi magát, visszaél Krisztus nevével. Aki meg akarja tartani az előnyeit, aki meg akarja védeni az előnyeit, aki minden további nélkül el nem hagyja a maga előnyös szituációját, az csak visszaél Krisztus nevével, ha kereszténynek nevezi magát.

Jézus nem politizált; és akik politizáltak, azok letartóztatták és megölték Őt. Miért tették? Mert Jézus képviselt valamit, amit azok nem viselhettek el. Aki keresztény, annak ugyanazt kell képviselnie, amit Krisztus képviselt. Így lesz megtestesült is és krisztusi is!

A politikai tevékenységgel megtestesültek leszünk, de nem leszünk keresztények.

Politikai tevékenység nélkül – igaz – lehetünk csupán megtestesülés nélküli „szent fazekak”.

De a fentiek vallásával és tevéseivel biztosan megtestesült keresztények (= krisztusiak, alter-Christus-ok) leszünk, KRISZTUS MAI FOLYTATÁSAI.

Életed egy várt vagy nem várt órájában hirtelen arra kényszerítenek, hogy menj velük embert gyilkolni..., de nem a te szent eszméd nevében, hanem egy nem-keresztény, egy mások számára szent eszme nevében. Ha elmegyek velük, soha többé nem élhetek jó lelkiismerettel... Később megbánni, amit tettem és megfordulni... sokkal, de sokkal nehezebb és lehetetlenebb, mint most nem-et mondani! Jöjjön, aminek jönnie kell, nem megyek velük... NEM-ET KELL MONDANOM!

Ebben az órában megértelek Téged, Krisztusom! Mert ebben az órában Te és én és minden testvéred-képviselőd egyszer s mindenkorra megkapja az életfogytiglani ítéletet. Miért? Hát csak azért, mert a keresztény nem hajlandó együtt menetelni a gyilkosokkal. Ezzel pedig leleplezi a Sátán szakmáját. A Sátán ezt el nem tűrheti. Krisztusnak (=a kereszténynek) meg kell halnia.

Valamit ebből már értettem huszonöt éve is, s most már életem végéig szóló érvénnyel értem,

hogy csak keresztre feszítők és keresztre feszítettek vannak,
hogy a keresztény nem lehet soha keresztre feszítő,
hogy a keresztény csak keresztre feszített lehet,
hogy nem lehetnek keresztény királyok,
hogy a keresztény csak életet adó és életét odaadó hatalommal rendelkezik,
hogy a keresztények volnának ennek a szerencsétlen emberiségnek egyetlen reményei,
ha Krisztusnak tolmácsaivá lennének..., ha a keresztények legalább tudnák, hogy mit jelent kereszténynek lenni...

Megjelent: Karácsonyi Ajándék 1977. 3. kötet